

**T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI
ANITLAR VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**XIV.
KAZI SONUÇLARI
TOPLANTISI
I**

ANKARA -25-29 MAYIS 1992

ISBN : 975 - 17 - 1152 - 5

Not : Bildiriler, kazı başkanlarından geldiği şekliyle ve sunuş sırasına göre yayınlanmıştır.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASIMEVİ ANKARA - 1993

VAN KALESİ VE ESKİ VAN ŞEHİRİ KAZILARI, 1991

*M. Taner TARHAN**
Veli SEVİN

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Van Bölgesi Tarih ve Arkeoloji Araştırma Merkezi adına, başkanlığımız altında 4 Temmuz 1991-5 Ağustos 1991 tarihleri arasında sürdürülen Van Kalesi ve Eski Van Şehri beşinci dönem kazılarına ikinci başkan olarak Prof. Dr. Veli Sevin, Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nden Ar. Gör. (M.A.) Kemal Köroğlu, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden Ar. Gör. (M.A.) Hakan Sivas, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi doktorantı, desinatör (M.A.) Aynur Özfırat, yüksek lisansiyer Şevket Dönmez ve Topograf Adnan Şakar katılmış; Bakanlık Temsilciliği görevini ise Kahramanmaraş Müzesi Araştırmacısı Arkeolog Mehmet Doğan yapmıştır.

Geçen dönemlerde olduğu gibi, araştırma merkezimiz laboratuvarında yürütülen restorasyon ve konservasyon çalışmaları Trakya Üniversitesi Edirne Meslek Yüksekokulu Okulu Restorasyon Bölümü'nden Öğretim Görevlisi (M.A.) Hüseyin Akıllı yönetimindeki adı geçen bölüm öğrencilerinden Fatma Ünver, Lalehan Göker, Serap Yıldırım ve Müberra Çakır tarafından gerçekleştirilmiştir.

1991 yılı kazı, onarım, konservasyon, projelendirme ve araştırmalarımız sadece Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün maddi desteği ve fakültemizin kısıtlı katkılarıyla sürdürülebilmektedir¹.

- * Prof. Dr. M. Taner TARHAN, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Van Bölgesi Tarih ve Arkeoloji Araştırmaları Merkezi Müdürü, 34459-İSTANBUL.
Prof. Dr. Veli SEVİN, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Van Bölgesi Tarih ve Arkeoloji Araştırmaları Merkezi Mtd. Yard. 34459-İSTANBUL.
- (1) Bu dönem, ne yazık ki, ilgili protokol yürürlükte olduğu halde, Van ili Özel İdare Müdürlüğüne herhangi bir maddi katkıda bulunulmamış ve bu nedenle de çok sınırlı imkânlarla çalışılabilmektedir. Adı geçen ilgili makama her yıl olduğu gibi, 1991 dönemi çalışma projesi de önceden gönderildiği halde, tarafımıza bir açıklama yapılmamış, durum son anda Van'a intikalimiz sırasında öğrenilebilmiştir. Yıllardan beri önemle üzerinde durduğumuz ve yürütmeye çalıştığımız çok geniş kapsamlı "Tarihi Milli Park Projesi"ni bu kısıtlı imkân ve düzensiz uygulamalarla sürdürebilmenin olanaksız hale geldiğini üzümlere ifade etmek isteriz.

Her yıl olduğu gibi, başta M¼d¼r Ersin Kavaklı olmak üzere, Van M¼ze M¼d¼rl¼đ¼ çalışmalarımıza b¼y¼k lojistik destek sağlamıştır. Ayrıca K¼lt¼r M¼d¼rl¼đ¼, PTT B¼lge M¼d¼rl¼đ¼ ile Karayolları B¼lge M¼d¼rl¼đ¼ b¼y¼k ilgi g¼stermiřlerdir. Adı ge¼en t¼m kurum ve kuruluşlara, b¼y¼k bir özveri ile çalışan kazı ekibimize teřekk¼rlerimizi sunmayı zevkli bir g¼rev addederiz.

Beşinci d¼nem çalışmaları -yukarıda değindiğimiz imk¼nsızlıklar nedeniyle- iki ana b¼l¼mdeki çok kısıtlı pilot alanlarda s¼rd¼r¼lebilmiiřtir:

I. VAN KALESİ

A) Yukarı Sitadel

Yukarı Sitadel kazıları -Van Kalesi'ndeki stratigrafinin saptanması ve Erken Urartu sitadelinin mimari dokusu hakkında bilgi edinilebilmesi amacıyla- 1990 yılında başlamış, 15.00x5.00 m boyutlarındaki açmanın 9.00x5.00 m lik doğu b¼l¼m¼nde anakayaya değin inilerek bu alandaki t¼m tabakalaşma incelenebilmişti (Resim: 1-2)². Bu arada, mevcut y¼ksekliđi 2.20 m yi bulan ¼ç sıra kesme kalker blokla ¼r¼l¼ g¼rkemli bir Urartu duvarı ortaya çıkarılmıştı. Taş boyutlarının ¼lç¼s¼ bakımından Urartu mimarisinde -Madırburç'tan sonra- ikinci sırayı alan bu taş işçiliği, ait olduğu yapının Erken Urartu d¼nemine tarihlenmesi bakımından da ipucu oluşturmaktadır (Resim: 3-4).

Yukarı Sitadel'deki anıtsal bir mimarinin varlığını kanıtlayan bu duvarın batı kesimini g¼n işığına çıkarmak ve yapının t¼r¼n¼ saptayabilmek amacıyla 1991 yılında, açmanın batı kesiminde 6.00x5.00 m lik bir açmada çalışılmıştır.

¼stte Osmanlı D¼nemi'nin ge¼ evresine ait sıkıştırılmış çamurdan taban (1. yapı katı), a¼ık avlunun bu kesimde de devam ettiğini g¼stermektedir.

Ge¼ Osmanlı D¼nemi a¼ık avlusunun 1.00 m kadar aşağısında, 0.80 m kalınlığında duvarları olan daha erken bir Osmanlı yapısı (2. yapı katı) ortaya çıkarılmıştır. Kısmen a¼ılmıř olan bu yapının tabanı sal taşı levhalarla kaplıdır (Resim: 2-6). Boya bezekli sırlı ve sırsız keramik parçaları (Resim: 7), l¼leler (Resim: 8), kandil, tunç dikiş y¼z¼đ¼ ve fayans boncuklar s¼z konusu ikinci yapı katının da Osmanlı D¼nemi'ne ait olduğunu a¼ıkça ortaya koymaktadır.

(2) Yukarı Sitadel 1990 çalışmaları hakkında bkz. M.T. Tarhan, V. Sevin, *Belleten* (baskıda).

2. yapı katı Osmanlı mimarisi yukarıda sözünü ettiğimiz anıtsal bir Urartu yapısının üzerine inşa olunmuştur. 1990 yılında saptadığımız bu görkemli duvarın (3. yapı katı) üst seviyesi yüzey kodundan 2.00 m kadar derindedir. Kuzey-güney yönünde uzanan Urartu duvarının iç yüzünü belirleyebilmek amacıyla yaptığımız bu çalışmalar sonucunda, duvarın bir platform niteliği taşıdığı anlaşılmıştır. Platformun doğu-batı doğrultusundaki mevcut genişliği şimdilik 7.75 m yi bulmaktadır. Üst yüzeyi kaba işçilikteki iri kalker bloklarla döşenmiş olup ara boşluklar ise tipik Urartu micirleri ile doldurulmuştur. Bu micir örtü kalın bir tabaka halinde platform yüzeyinin tasfiyesinde kullanılmıştır. Erken Urartu dönemine ait olduğunu düşündüğümüz bu anıtsal yapıyla ilişkili olarak az sayıda tipik Urartu keramik parçalarına rastlanılmıştır.

1988'de gün ışığına çıkardığımız "çift cellalı" kaya mimarisi de söz konusu edildiği takdirde³, yapılar arasında önemli kod farklarının bulunduğu anlaşılmaktadır (Resim: 1; krş. A ve B alanları). Bu da bizim, Yukarı Sitadel'in mimari dokusu konusunda kimi temel bilgiler edinmemizi sağlamıştır: kod farklılıklarının varlığı, yapılar arasında ancak basamaklar, teraslar ya da rampalar yoluyla giderilebilecek bir mimari hareketliliği gündeme getirmektedir.

II. VAN KALESİ HÖYÜĞÜ

A) K 10 Açması

1989 yılında açtığımız 10.00x10.00 m boyutlarındaki L 10 plânkaresinin batısındadır (Resim: 9-11). K 10 açması da aynı boyutlarda olup önceki yıllarda ortaya çıkarılmış olan Urartu yapı kompleksinin batı uzantısını tespit etmek amacıyla açılmıştır. Bu alanda geçen yıllardaki bulgulara paralel olarak mezarlık ve Urartu Dönemi'nin iki yapı katı uzanmaktadır.

1989'da L 10, 1990'da L 9 açmalarında gün ışığına çıkarılmış olan mezarlıktaki gömüler 5 seviyeliydi⁴. Oysa 1991'de çalıştığımız K 10 plânkaresinde -olasılıkla bu alanın yamaçta kalması nedeniyle- gömüler 4 seviye halinde saptanmıştır.

Üç farklı seviye halinde ortaya çıkartılan geç devir mezarlarının sayısı bu dönem 58'i bulmaktadır. Genellikle İslami döneme ait olan bu gömüler "kapak taşlı-basit toprak" mezar türündedirler. Yüzleri güneğe ya ni kibleye çevrili olan cesetlerin yanında herhangi bir küçük buluntuya rastlanmamıştır.

(3) M.T. Tarhan-V. Sevin, *XI. Kazı Sonuçları Toplantısı*, s.361, 369 res. 8-9.

(4) M. T. TARHAN-V. SEVIN, *XII. Kazı Sonuçları Toplantısı II*, 433, 446 vdd., res.11-13.

1989 ve 1990 yıllarının 5. seviye gömüleri ile paralel kotta olan 4. seviye mezarları -önceki yıllarda olduğu gibi- gerek tipolojik, gerekse kronolojik bakımdan homojen değildirler. 1991 dönemi çalışmalarında bu seviyede sekiz adet mezar saptanmıştır (Resim: 10). Daha erken döneme ait olması gereken gömüler açmanın kuzeydoğu kesiminde yer almaktadır. Bunlar "basit-toprak" türünde, hoker durumunda yatırılmış çocuk gömüleridir (Mezar No: 214-215; Resim: 13-14). Mezar çukurları alttaki B 11 no lu mekânın kısmen temel duvarı üzerine gelecek şekilde açılmışlardır. Bunlardan 214 no lu gömü ilginçtir: mezar çukurunun üzeri, diklemesine kırılan iri bir çömleğin parçalarıyla kapatılmıştır (Resim: 14-15). Kabin karnı üzerinde, bilinçli olarak açıldığını düşündüğümüz, düzgün olmayan bir delik vardır. Omuzu üzerinde -Urartu örneklerinden tanıdığımız- çizilerek yapılmış bir yıldız motifi bulunan bu çömleğin sonradan bir mezar elemanı olarak kullanılması ilgi çekicidir (Ktg. No. 16; Resim: 15). Yukarıda değindiğimiz karnı üzerindeki delik ise *urne*'lerde görülen delikleri çağrıştırmaktadır. Taş-sandık türündeki 221 no lu mezarda ise iki cesede ait iskelet parçaları karışık durumda ele geçirilmiştir. Ancak, bir iskeletin bacak kemiklerinden gömülerin hoker tarzında olduğu anlaşılmaktadır (Resim: 12). Bu seviye mezarlarında ölü armağınina rastlanılmamıştır.

Yukarıda tanımladığımız bu üç gömünün Geç Demir Çağı'na ait olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü, bu gömülerin Urartu yapı kompleksinin yıkılıp kullanım dışı kaldığı, yani Urartu Devleti'nin sona erişinden hemen sonraya ait oldukları konumlarından anlaşılabilir. 1990 yılında gün ışığına çıkardığımız aynı konumdaki 140 nolu basit-toprak mezar ve *in-situ* durumdaki ölü armağanları bunların tarihlenmesi konusunda sağlam kanıtlar sağlamıştır⁵. Ayrıca, ölü armağanı olmamakla birlikte, aynı seviyede ele geçirilen emzikli ve boyalı, fisto bezemeli, kap Geç Demir Çağ için yeni bir kanıt daha oluşturmaktadır (Resim: 16)⁶.

Urartu Yapı Katları

1989 yılından beri 10 mekânı saptanmış olan Urartu yapı kompleksinin, batıya doğru uzanan en azından beş mekânı daha (B 11-15) ortaya çıkarılmıştır (Resim: 10, 17-19). Bu mekânların kısmen açılmış olan birinin (B 15) tabanı saltaşı levhalarla döşelidir (Resim: 10, 19). Buranın, B 2 mekânı gibi, sundurmalı bir avlu olması mümkündür. Nitekim, bu türde sundurma ve avlulu sivil mimari örneklerine bazı Urartu merkezlerinde

(5) 140 no'lu mezar ve buluntuları için bkz. M. T. Tarhan-V. Sevin, *Belleten* (baskıda).

(6) Dekorasyon açısından benzer bir çömlek parçası Lake'lerin önceki kazılarında da bulunmuştur: H.H. von der Osten, *Orientalia* 21 (1952), s. 318, Abb. VII/1.

de sıkça rastlanılmaktadır⁷. Diğer mekânların tabanları ise sıkıştırılmış topraktır.

Küçük buluntular: Van Kalesi Höyüğü kazılarında elde edilen ve çoğu tümlenebilir durumdaki keramikler genelde Urartu'nun bilinen formlarını yinelerler. Özellikle çanaklar (*Ktg. No. L-9; Resim: 20/1-9*); benzerlerini Karmir-Blur'dan tanıdığımız, uzunca torba gövdeli depo kapları (*Ktg. No. 14-15; Resim: 22/1-2*)⁸ ile şişkin karınlı, alçak boyunlu bir mutfak kabı (*Ktg. No. 13; Resim: 21/4*) ve hemen hemen tüm Urartu merkezlerinden bildiğimiz bir kandil (*Ktg. No. 12; Resim: 21/3*) söz konusu buluntulardır. Daha çok M.Ö. 7. yüzyıl özelliklerini gösteren bu kaplardan en ilginçlerini ise, yüksek ayaklı bir meyvelik (*Ktg. No. 10; Resim: 21/1*) ile bir matara (*Ktg. No. 11; Resim: 21/2*) oluşturur. Bu türde yüksek ayaklı kaplara M.Ö. 7. yüzyılda Karmir-Blur⁹ ve Bastam'da¹⁰, olasılıkla yine aynı yüzyıla ait Altuntepe'de¹¹ rastlanılmış olmakla birlikte, söz konusu örnekler şişkin ve yüksekçe karın ve kapalı ağızlarıyla bizimkinden tümüyle farklıdır. En yakın benzer ise yine Altuntepe'de¹² ele geçirilmiştir. Açık kahverengi olması nedeniyle M.Ö. 7. yüzyıla ait olduğu anlaşılan matara ise şimdilik tek örnek durumundadır.

B) L 10 AÇMASI

Van Kalesi Höyüğü'nün en ilginç özelliklerinden biri M.Ö. 1. binyıla ait kesintisiz bir tabakalanmanın izleri ile erken 2. binyıla ait boyalı keramik malzemeleri vermiş olmasıdır (Resim: 23). Bir yapı katına bağlı olarak saptanamamış olan Urartu Krallığı öncesine ait bu evreleri belirleyebilmek amacıyla, L 10 plânkaresinin güney kesiminde 9.50 x 2.00 m'lik bir sondaj çalışması yapılmıştır. Ancak, bu çalışmalar sırasında belirlenen amaçlara ulaşılabilmemiş değildir. Çünkü, bu sondaj çalışmasında Urartu mimarisine ilişkili olan çanak-çömlek parçaları, bir taş damga mühür (Env. No. VK. 91. 44/7) ve pişmemiş kilden bir boğa figürünü (Env. No. VK. 91. 47/8) gibi buluntular veren küllü toprağın hemen altında İlk Tunç Çağı'nın iyi bilinen siyah ağıllı çanak-çömlek parçaları ele geçirilmiştir. Bunun dışında herhangi bir mimariye rastlanılmış değildir.

- (7) Benzer avlulu örnekler için bkz. T. B. Forbes, *Urartian Architecture* (1983), fig. 67 (Karmir-Blur), fig. 72 (Arnavir).
(8) B. Piotrovskii, *Urartu* (1969) res. 56; ay. yaz., *Karmir-Blur* (1970) Res. 67.
(9) B. Piotrovskii, *Urartu* (1969) res. 47.
(10) S. Kroll, *Keramik urartäischer Festungen in Iran* (1976), s. 129, Typ. 47 c.
(11) K. Emre, *Bulleten* 131 (1969), s. 284, res. 19.
(12) K. Emre, *ayn. esr.*, s. 285, lev. III/4.

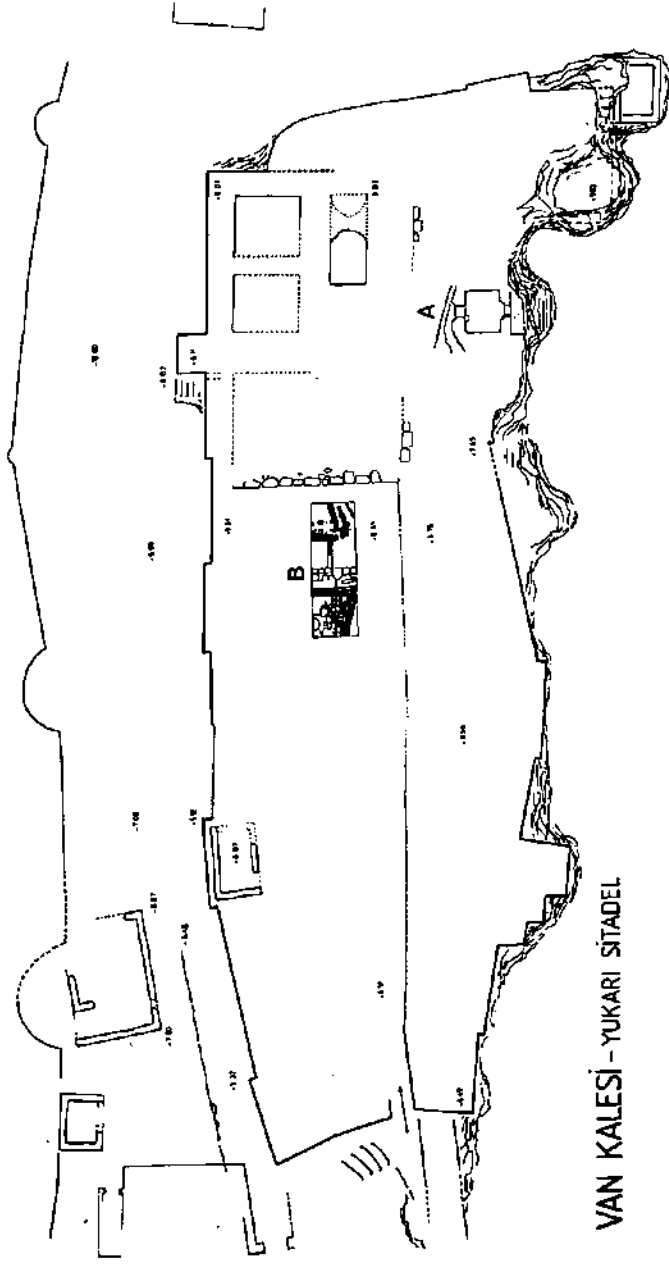
Konservasyon Çalışmaları

Höyüğün batı ucundaki L 9-10 ve K 10 plânkarelerinde ortaya çıkar-
dığımız Urartu kompleksinin tüm duvarları, geçen yıllarda olduğu gibi
çamur tabakası, saltaşı kaplama ve saman katkılı çamur mahya ile örtüle-
rek koruma altına alınmıştır (Resim: 18-19). 1989 yılından beri uyguladı-
ğımız bu yöntemin koruyucu anlamda, ocak taşı+çamur harç+kerpiç tuğ-
la düzenindeki duvar dokularının doğa etkilerine karşı Doğu Anadolu
Bölgesi'nde oldukça başarılı sonuçlar verdiği tarafımızdan gözlemlenmiş-
tir. 1990'da Van'daki araştırma merkezimizde gerçekleştirilen III. Ulus-
lararası Anadolu Demir Çağları Sempozyumu'na katılan meslektaşları-
mız da uygulanan bu yöntemin çok isabetli olduğu konusunda görüş bir-
liğine varmışlardır.

1991 BULUNTU KATALOĞU (Kıg)

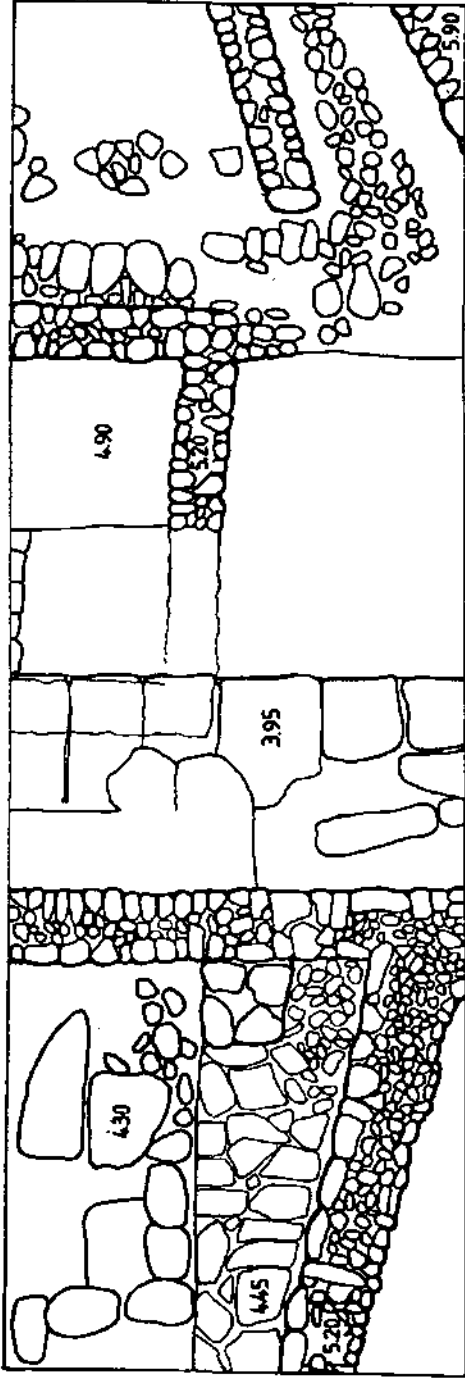
1. (Resim: 20/1) Çanak p. / çap 15 cm / çark yapımı / kiremit (10 R 5/6) renkte hamurlu / ha-
murunun renginde astarlı / orta pişirilmiş / orta kum katkılı / açkılı / yer yer siyahlıklar var /
Urartu / VKH-K10 açması-AJM / VK. 91.22.
2. (Resim: 20/2) Çanak p. / çap 13 cm / çark yapımı / pembe (10 R 6/6) renkte hamurlu / ha-
murunun renginde astarlı / kötü pişirilmiş / orta kum katkılı / yer yer siyahlıklar var / *Urartu*
/ VKH-L10 açması-AJM / VK. 91.11.
3. (Resim: 20/3) Çanak p. / çap 14 cm / çark yapımı / kiremit (10 R 5/6) renkte hamurlu / ha-
murunun renginde astarlı / orta pişirilmiş / kaba kum katkılı / yer yer renkte açıklama görü-
lüyor / *Urartu / VKH-K10 açması-AJM / VK. 91.14/2.*
4. (Resim: 20/4) Çanak p. / çap 12 cm / çark yapımı / kızıl kiremit (10 R 5/8) renkte hamurlu /
hamurunun renginde astarlı / orta pişirilmiş / ince kum katkılı / açkılı / *Urartu / VKH-L10*
açması-AJM / VK. 91.3.
5. (Resim: 20/5) Çanak p. / çap 17 cm / çark yapımı / kahve (5 YR 5/6) renkte hamurlu / kire-
mit (10 R 5/6) renkte astarlı / orta pişirilmiş / orta kum katkılı / açkılı / yer yer siyahlıklar
var / *Urartu / VKH-K10 açması-AJM / VK. 91.24.*
6. (Resim: 20/6) Çanak p. / çap 24 cm / çark yapımı / kiremit (10 R 5/6) renkte hamurlu / ha-
murunun renginde astarlı / orta pişirilmiş / orta kum katkılı / açkılı / yer yer siyahlıklar var /
Urartu / VKH-K10 açması-AJM / VK. 91. 27.
7. (Resim: 20/7) Çanak p. / çap 18 cm / çark yapımı / kahve (5 YR 5/6) renkte hamurlu / kire-
mit (10 R 5/6) renkte astarlı / iyi pişirilmiş / orta kum katkılı / açkılı / *Urartu / VKH-K10 aç-*
ması-AJM / VK. 91.26.
8. (Resim: 20/8) Çanak p. / çap 16 cm / çark yapımı / kiremit (10 R 5/6) renkte hamurlu / koyu
kiremit (10 R 4/6) renkte astarlı / iyi pişirilmiş / ince kum katkılı / açkılı / *Urartu (Biaini) /*
VKH-L10 açması-AJM / VK.91.2
9. (Resim: 20/9) Çanak / çap 14,7 cm / çark yapımı / kahve (5 YR 5/6) renkte hamurlu / koyu
kiremit (10 R 4/6) renkte astarlı / orta pişirilmiş / ince kum katkılı / açkılı / *Urartu (Biaini) /*
VKH-K10 açması-AJM / VK. 91.16/5.
10. (Resim: 21/1) Meyvelik / çap 17 cm / çark yapımı / kızıl kiremit (10 R 5/8) renkte hamurlu /
hamurunun renginde astarlı / orta pişirilmiş / kaba kum katkılı / yer yer siyahlıklar var /
Urartu / VKH-K10 açması-AJM / VK.91.19/1.

11. (Resim: 21/2) Matara / çap 3 cm / çark yapımı / açık kahve (7.5 YR 6/6) renkte hamurlu / hamurunun renginde astarlı / iyi pişirilmiş / ince kum katkı / açkılı / *Urartu / VKH-K10 açması-AJM / VK. 91. 18/3.*
12. (Resim: 21/3) Kandil / çap 15 cm / el yapımı / kahve (2.5 YR 5/6) renkte hamurlu / hamurunun renginde astarlı / orta pişirilmiş / orta kum katkı / açkılı / *Urartu / VKH-K10 açması-AJM / VK. 91. 33/6.*
13. (Resim: 21/4) Çömlek (mutfak kabı) / çap 22 cm / çark yapımı / kahve (2.5 YR 4/6) renkte hamurlu / hamurunun renginde astarlı / kötü pişirilmiş / kaba kum katkı / pişme nedeniyle rengi genelde siyah / açkılı / *Urartu / VKH-K10 açması-AJM / VK. 91. 46/(2).*
14. (Resim: 22/1) Çömlek / çap 14 cm / çark yapımı / kızıl kiremit / (10 R 5/8) renkte hamurlu / hamurunun renginde astarlı / orta pişirilmiş / orta kum katkı / açkılı / yer yer siyahlıklar var / *Urartu / VKH-K10 açması-AJM / VK. 91.95.*
15. (Resim: 22/2) Çömlek / çap 14 cm / çark yapımı / kızıl kiremit (10 R 5/8) renkte hamurlu / hamurunun renginde astarlı / orta pişirilmiş / orta kum katkı / açkılı / yer yer siyahlıklar var (*Urartu / VKH-K10 açması-AJM / VK. 91.94.*
16. (Resim: 15) Çömlek/ çap 34.5 cm / çark yapımı / kahverengi (5 YR 5/6) hamurlu / hamurunun renginde astarlı / kötü pişirilmiş / kaba kum katkı / hafif açkılı / pişme nedeniyle kızıl, siyah renkler çoğunlukta / *Urartu / VKH-K10 açması-AJM / VK. 91.21/4.*

VAN KALESİ - YUKARI SİTADEL

Resim: 1- Yukarı Sitadel, durum plânı

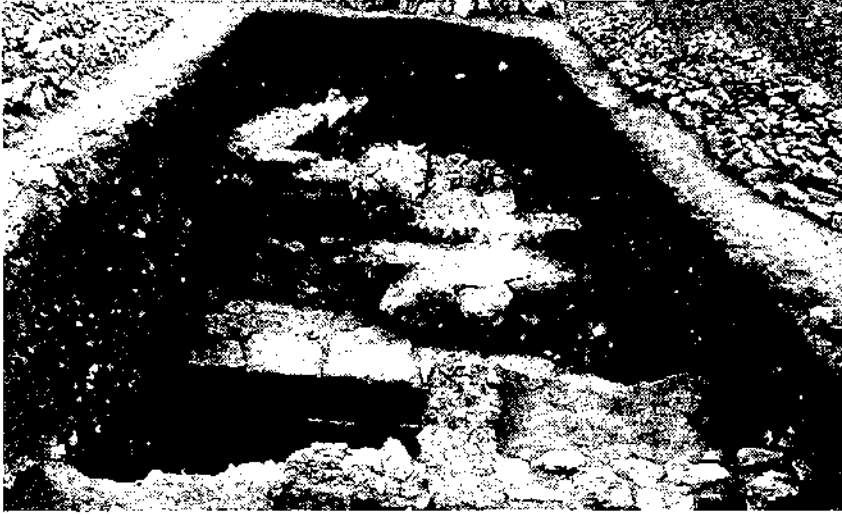

VAN KALESİ - YUKARI SİTADEL AÇMASI - 1991

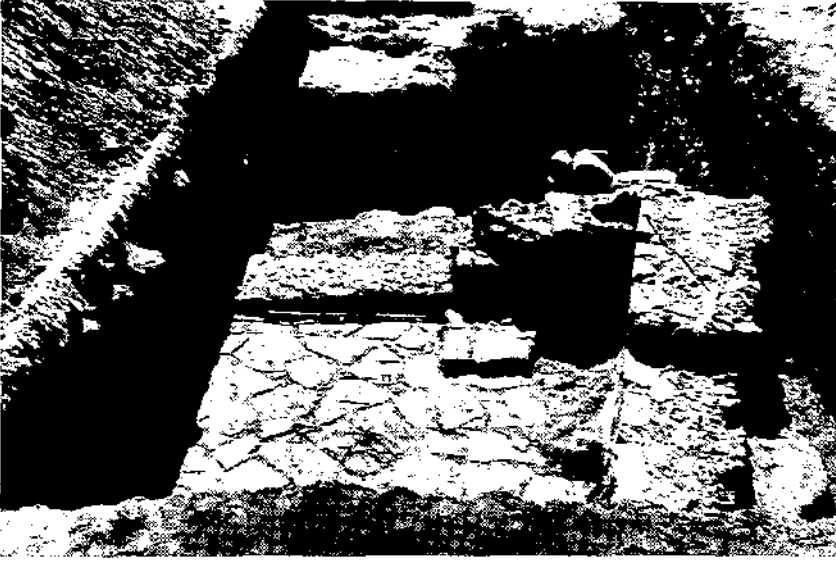
Resim: 2

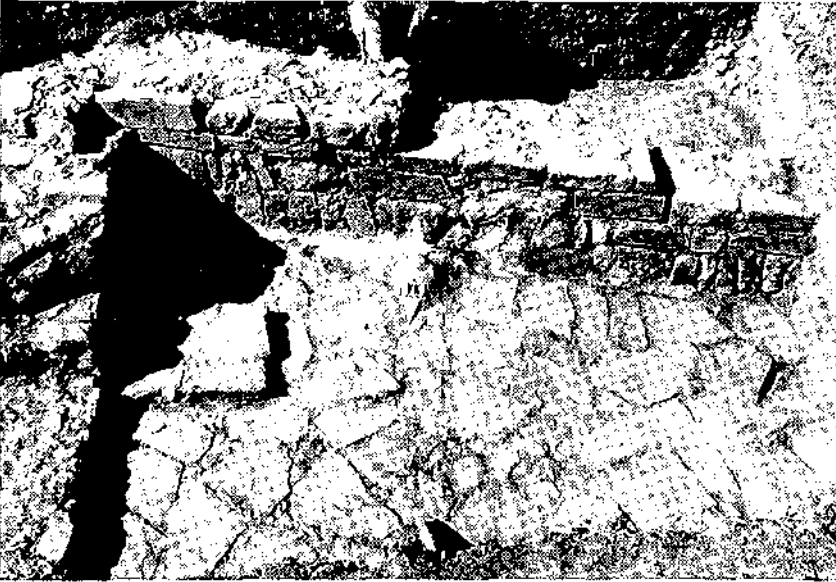
Resim: 3- Yukarı Sitadel açması, doğudan

Resim: 4- Yukarı Sitadel açması

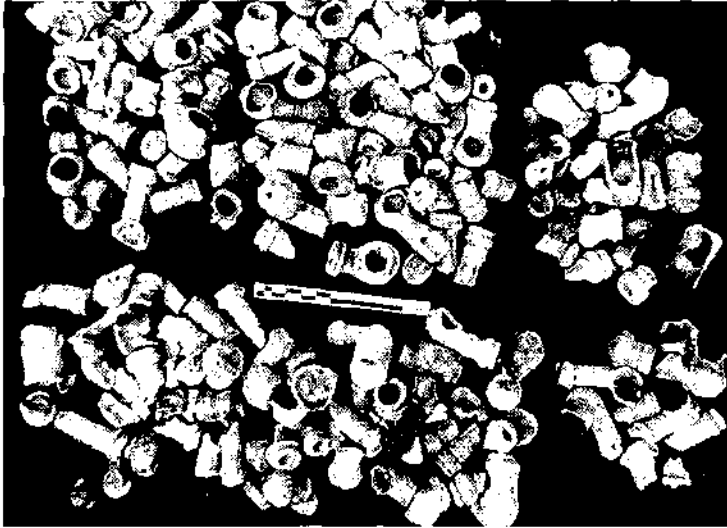
Resim: 5- Yukarı Sitadel açması Osmanlı mekânı, batıdan

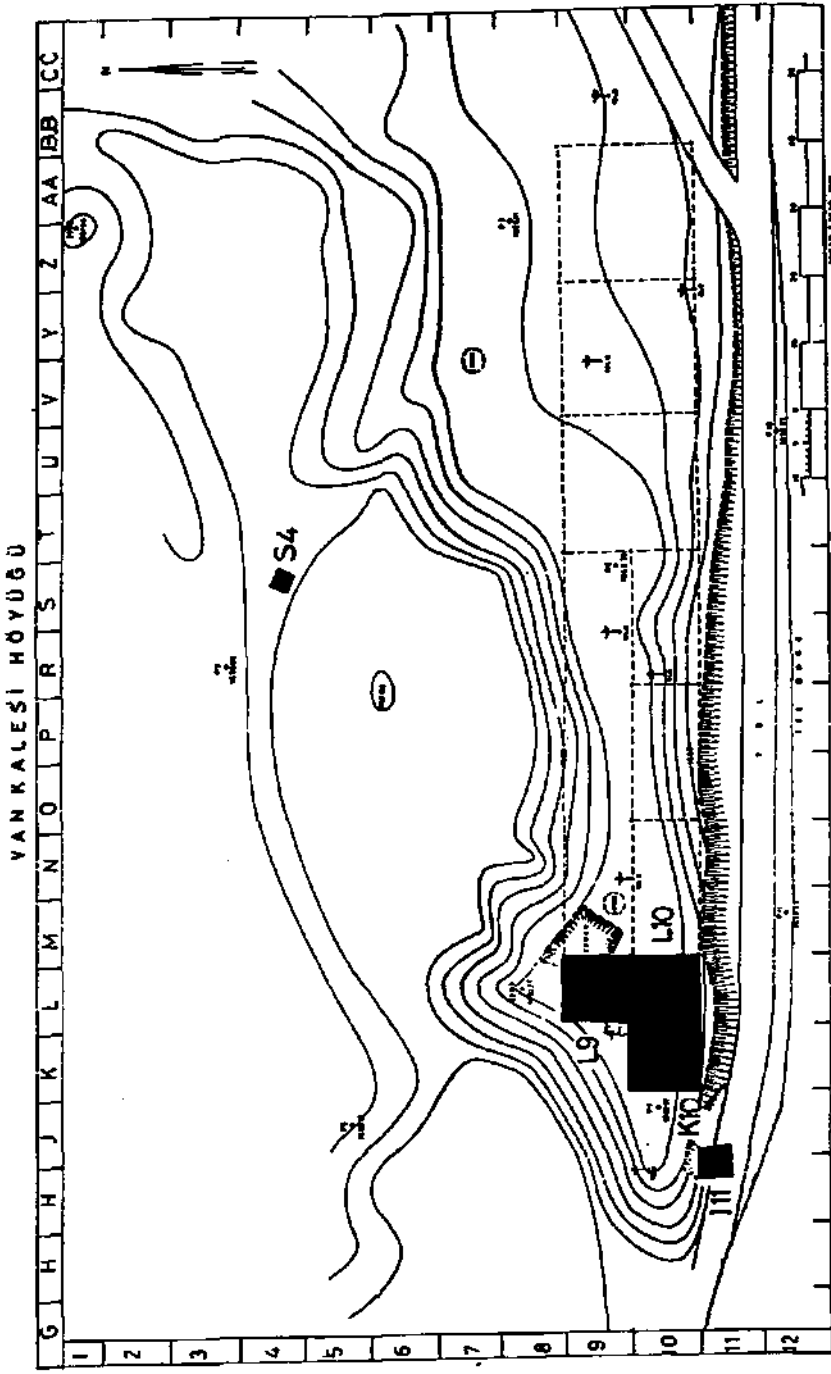
Resim: 6- Osmanlı mekânı, kuzeyden

Resim: 7- Orta Çağ-Osmanlı parçaları

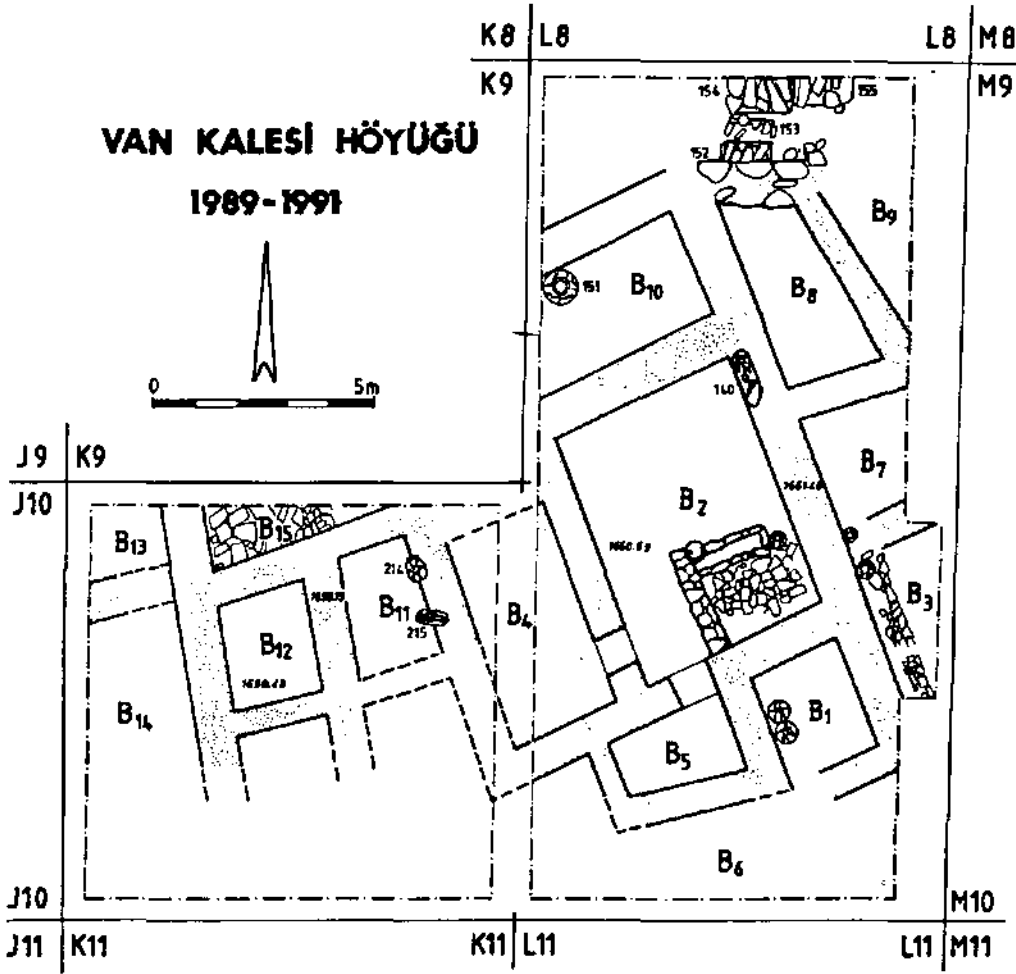

Resim: 8- Osmanlı lüleleri

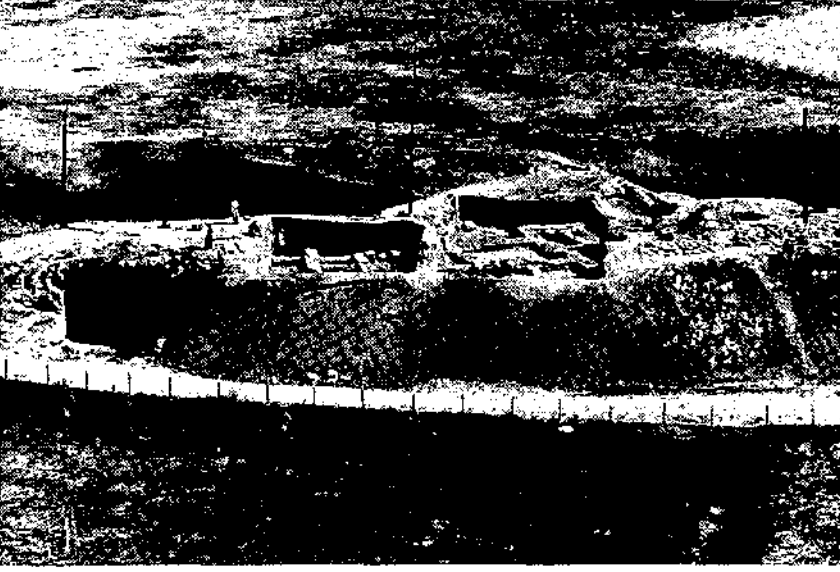

Resim: 9- Topografik plan ve açmalar, 1991

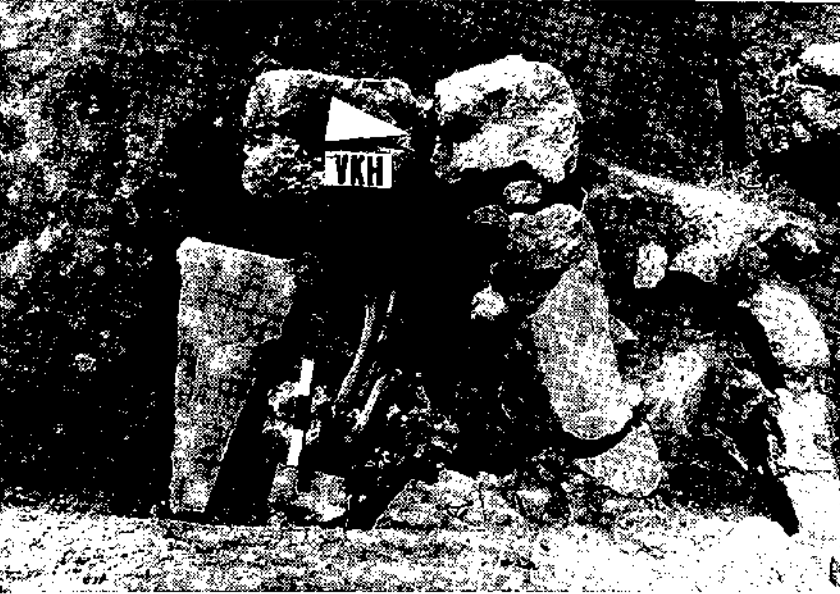
VAN KALESİ HÖYÜĞÜ
1989-1991

Resim: 10- Geç Demir Çağ mezarları ve Urartu yapı kompleksi

Resim: 11- Höyük, kuzeyden

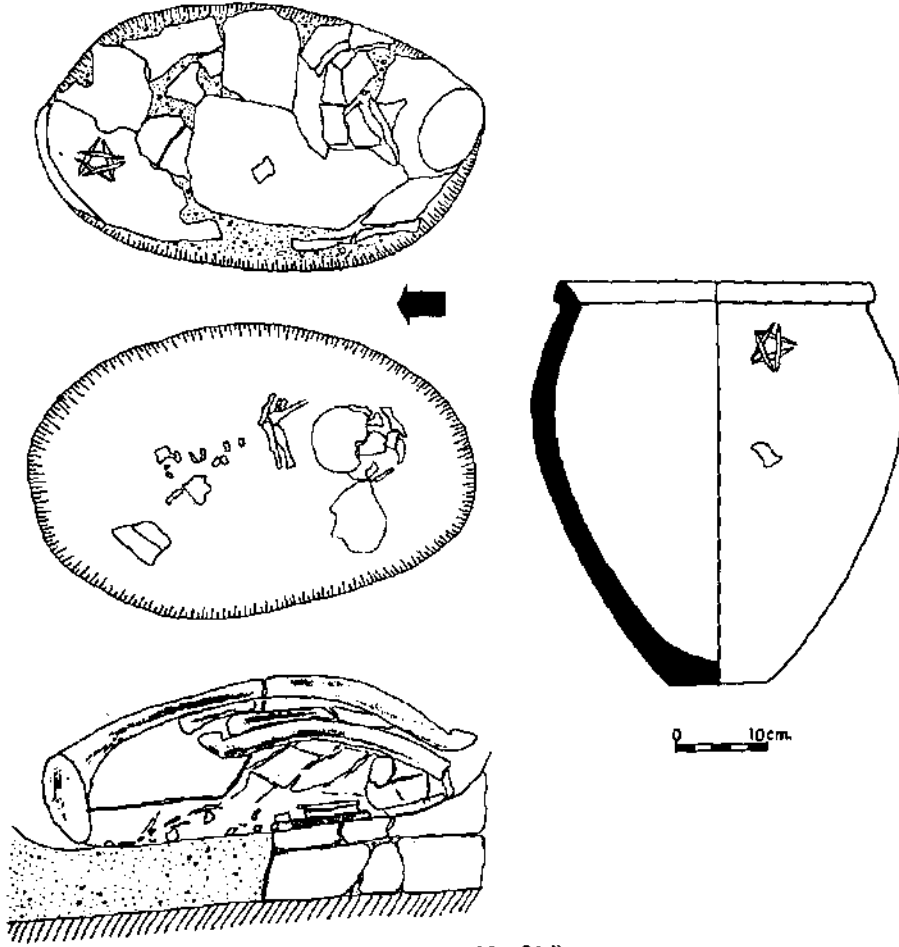
Resim: 12- Taş-sandık mezar (No: 221)

Resim: 13- Basit-toprak mezar (No: 215)

Resim: 14- Çömlek kapaklı basit-toprak mezar (No: 214), a) açılmadan önce; b) açıldıktan sonra

Resim: 15- Çömlek-kapaklı basit-toprak mezar (No: 214)

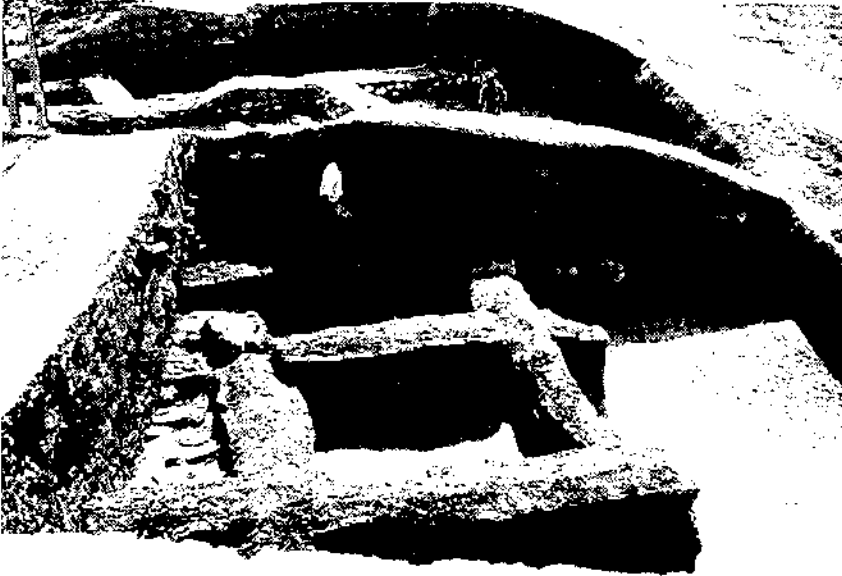
Resim: 16- Fisto bezemeli emzikli kap

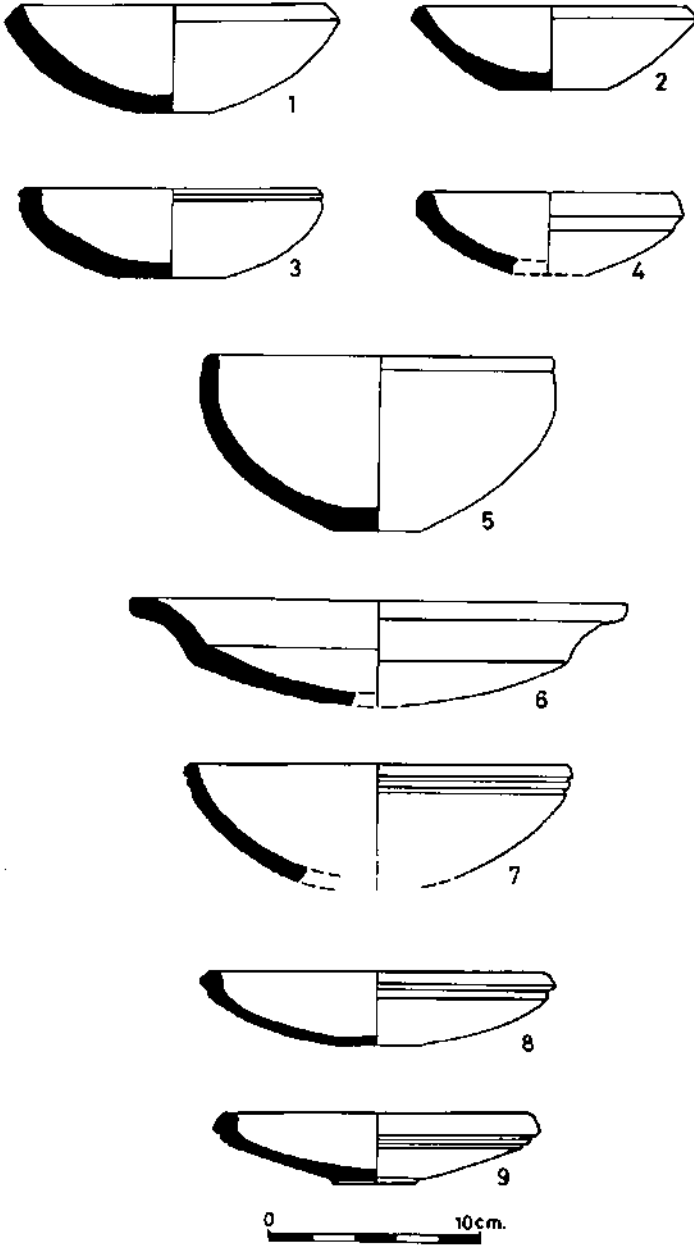
Resim: 17- Urartu yapı kompleksi, kuzeyden

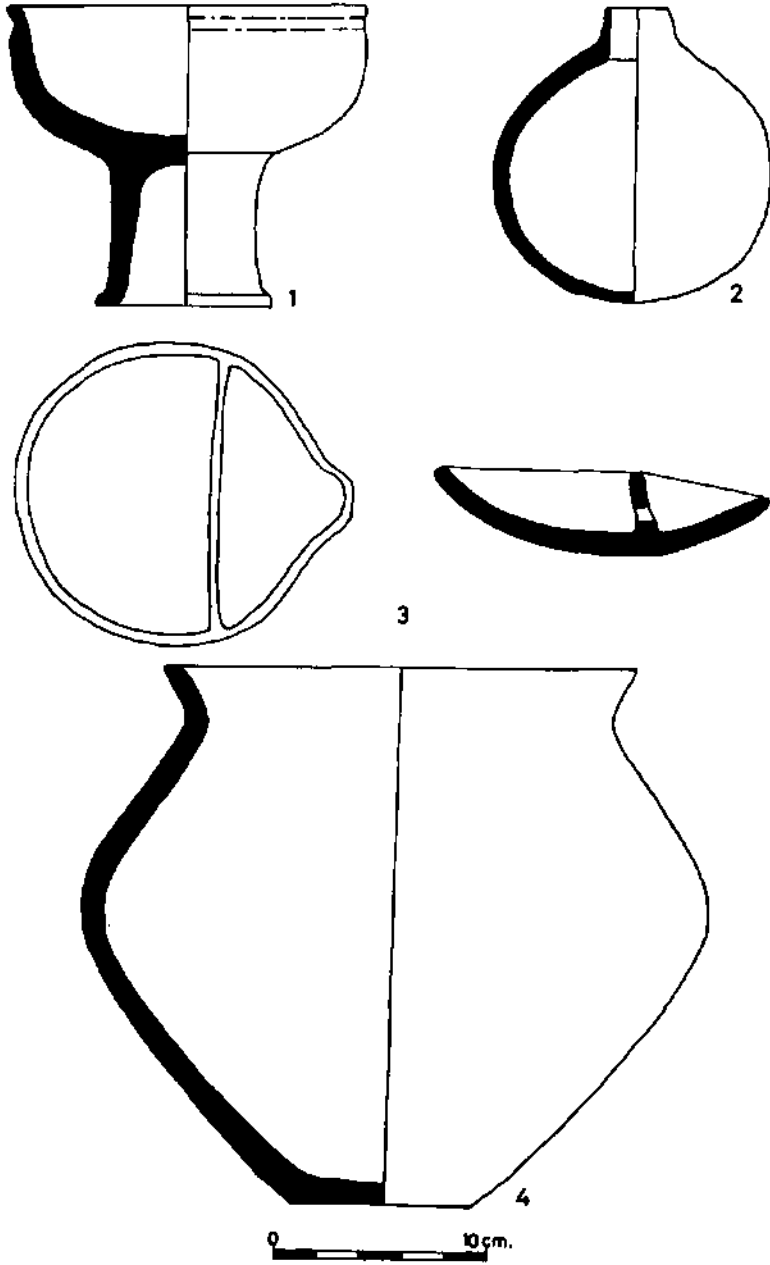
Resim: 18- K 10 açması. Urartu yapı kompleksi konservasyon çalışmaları

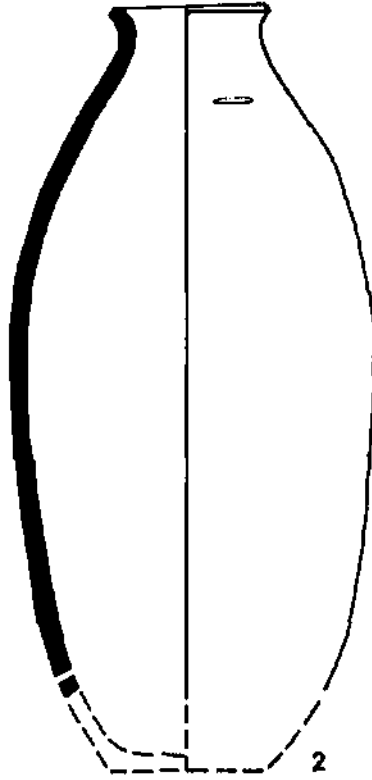
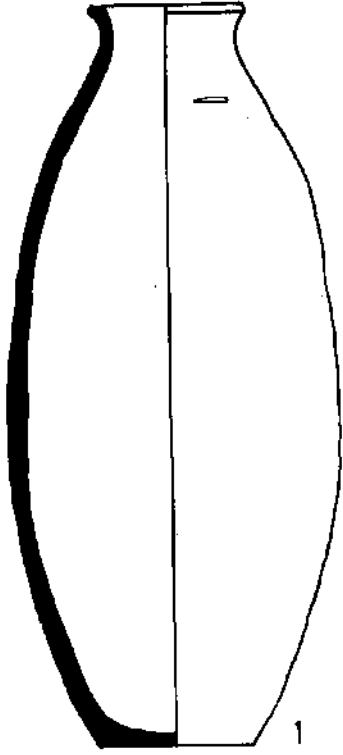
Resim: 19- Konservasyon sonrası, batıdan

Resim: 20- Urartu çanakları

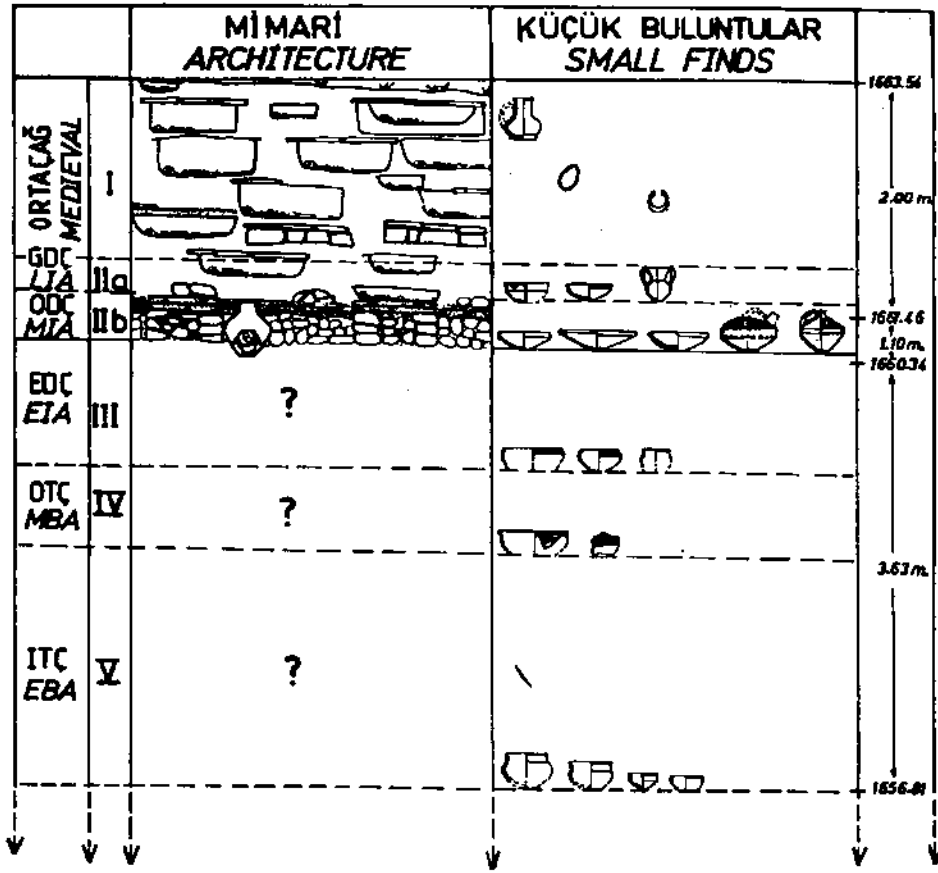

Resim: 21- Urartu meyvelik 1, matara 2, kandil 3 ve çömleği 4.

0 10cm.

Resim: 22- Urartu depo kapları

Resim: 23- Van Kalesi Höyüğü. Şematik stratigrafi